

Vlaams
Parlement

stuk **1938** (2012-2013) – Nr. 1
ingediend op 6 maart 2013 (2012-2013)

Voorstel van resolutie

van de heren Joris Van Hauthem en Wim Van Dijck
en mevrouw Marijke Dillen

betreffende de medewerking
van de Vlaamse Regering aan de oprichting
van de Brusselse Hoofdstedelijke Gemeenschap

TOELICHTING

In het kader van de uitvoering van de zesde staatshervorming werd een bijzondere wet tot aanvulling van artikel 92bis van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, wat de hoofdstedelijke gemeenschap van Brussel betreft, goedgekeurd door Kamer en Senaat.

Het voorstel behelst de oprichting van wat men noemt een ‘hoofdstedelijke gemeenschap’ van Brussel. De bepalingen daarvan zijn de volgende.

Wat de samenstelling van de Hoofdstedelijke Gemeenschap van Brussel betreft, is er een verplicht lidmaatschap voor de drie gewesten ten aanzien van hun regeringen, de federale overheid en alle gemeenten van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, Vlaams-Brabant en Waals-Brabant. De provincies Vlaams-Brabant en Waals-Brabant kunnen, gelet op het feit dat men in andere voorstellen opneemt dat die als instelling voortaan kunnen worden afgeschaft, facultatief aansluiten.

De bevoegdheid van de Hoofdstedelijke Gemeenschap van Brussel is in de regel beperkt tot vrijblijvend overleg over alle gewestaangelegenheden met betrekking tot verscheidene gewesten, in het bijzonder wat mobiliteit, verkeersveiligheid en wegenwerken vanuit, naar en rond Brussel betreft. Dat overleg heeft evenwel een verplicht karakter indien het gaat om het sluiten of onbruikbaar maken van de op- en afritten van de ring rond Brussel. Het negeren van dat verplichte overleg maakt beslissingen daarover aanvechtbaar bij het Grondwettelijk Hof of de Raad van State. De organisatie van het overleg gebeurt via een samenwerkingsakkoord dat tussen de gewesten moet worden afgesloten. Zolang dat akkoord er niet is, vindt het (verplichte) overleg buiten het samenwerkingsakkoord plaats.

Zowel het Vlaams Parlement als de Vlaamse Regering hebben in het verleden al meermaals hun politieke visie op Brussel gegeven en de geest daarvan lijkt in menig opzicht niet verzoenbaar te zijn met de instelling die door de met dit voorstel van resolutie gewraakte bijzondere wet in het leven wordt geroepen.

In de welbekende resoluties van 1999 (meer bepaald *Parl. St.* VI.Parl. 1998-99, nr. 1341/1, resolutie betreffende Brussel in de volgende staatshervorming) stelt het Vlaams Parlement: “als principieel uitgangspunt de tweeledigheid van het federale staatsbestel voorop met daarnaast een specifiek statuut voor Brussel dat door Vlamingen en Franstaligen op voet van gelijkheid moet worden bestuurd.”. Verder “wijst [het Vlaams Parlement] erop dat Brussel een tweetalig Hoofdstedelijk Gewest is waarvan de grenzen definitief zijn vastgelegd.”. Ten slotte “is [het Vlaams Parlement] van mening dat de tweeledigheid van de Belgische federale structuur met zich meebrengt dat in het bestek van de verdere staatshervorming voorrang verleend wordt aan de opbouw vanuit de twee deelstaten.”.

Ook de Vlaamse Regering heeft in deze aangelegenheid stelling genomen. In de Octopus-nota, opgenomen in het Vlaamse regeerakkoord van 13 juli 2009 (*Parl. St.* VI.Parl. 2009, nr. 31/1), verklaart de Vlaamse minister-president dat hij respect wil voor het territorialiteitsbeginsel en het principe van de niet-inmenging. “Binnen eenzelfde territorium is maar één overheid bevoegd met uitsluiting van elke andere overheid. (...) De Vlaamse overheid verwerpt dan ook elk initiatief dat ingaat tegen onze vraag naar respect voor het Nederlandstalige karakter van de rand rond Brussel en de territoriale integriteit van Vlaanderen. Ik wil sterk benadrukken dat we geen enkel initiatief zullen dulden dat ertoe leidt dat het grondgebied van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest wordt uitgebreid, of dat de Franse Gemeenschap bevoegdheden krijgt in Vlaanderen. Uiteraard kan er niet ontkend worden dat Brussel een belangrijk sociaal-economisch hinterland heeft dat zich groten-

deels situeert in Vlaanderen waardoor grensoverschrijdende vraagstukken ontstaan. Toch is er vanuit juridisch, sociaal-economisch of planologisch oogpunt geen enkele reden om de grenzen van het Brusselse gewest de iure of de facto uit te breiden. Onze visie op Brussel wordt bepaald vanuit onze visie op de staatkundige evolutie van België. Die visie gaat uit van een fundamentele tweeledigheid op basis van twee deelstaten met daarnaast een specifiek statuut voor Brussel én een Duitstalige Gemeenschap. Dit betekent dat de twee deelstaten in hun gezamenlijke hoofdstad volwaardig kunnen participeren in het beleid waarvan het belang het stedelijk niveau overstijgt.”.

In het licht van die politieke gegevens kan niet worden ontkend dat de oprichting van de Hoofdstedelijke Gemeenschap van Brussel in strijd is met de visie die Vlaanderen er op dat vlak op nahoudt.

Weliswaar heeft de Hoofdstedelijke Gemeenschap van Brussel op zich inhoudelijk voorlopig nog maar weinig om het lijf. Vlaanderen kan het overleg waarvan sprake is, en zelfs het afsluiten van een samenwerkingsakkoord daarover, naast zich neerleggen zonder dat dat verder veel gevolgen met zich meebrengt. Daar bestaat nochtans alvast één belangrijke uitzondering op, namelijk waar het overleg wél verplicht is voor de ring rond Brussel. Die verplichting vormt een inmenging in de exclusieve en autonome bevoegdheid van de Vlaamse Regering over deze aangelegenheid, ook al kan de Vlaamse Regering de resultaten van dat overleg finaal nog naast zich neerleggen (tenzij het nog af te sluiten samenwerkingsakkoord dat anders zou bepalen). Er kan evenwel niet worden ontkend dat er op dat vlak de facto een inmenging is van de Brusselse en Waalse Regeringen op Vlaamse bevoegdheidsdomeinen.

De grote problemen met dit voorstel van bijzondere wet liggen vooral op het politieke vlak. Het doorbreekt de grondwettelijke indeling van dit land in gewesten en gemeenschappen, een principe waarop alle eerdere staatshervormingen waren gegrondvest, als ook het daarmee samenhangende territorialiteitsbeginsel doordat hier nu een instelling wordt opgericht die een gewestgrensoverschrijdende overlegbevoegdheid krijgt.

Op te merken valt ook dat die gewestgrensoverschrijdende overlegbevoegdheid in feite uitsluitend een eenzijdig karakter heeft ten nadele van de Vlaamse deelstaat en geen enkele wederkerigheid kent. Het overleg gaat immers over verkeer “vanuit, naar en rond Brussel”, niet “in” Brussel (bijvoorbeeld over het afsluiten van een belangrijke tunnel in Brussel). Men kan zich ook de vraag stellen wat de rol van het Waalse Gewest in deze aangelegenheid is, aangezien Brussel volledig omgeven is door Vlaams grondgebied en de verkeersproblematiek zich dan ook hoofdzakelijk tussen Brussel en Vlaanderen afspeelt. Bovenal staat de oprichting van de nieuwe instelling volledig haaks op de visie van Vlaanderen op de Belgische staatsinrichting, de rol van Brussel daarin, en op de problematiek van Vlaams-Brabant en de Rand. Voor Vlaanderen is Brussel de hoofdstad van Vlaanderen met een ondergeschikt, zij het bijzonder statuut, en geen volwaardige gewestelijke deelstaat die op voet van gelijkheid kan overleggen met de Vlaamse deelstaat. Met de oprichting van de Hoofdstedelijke Gemeenschap van Brussel wordt daarentegen uitgegaan van drie volwaardige gewesten, die op voet van gelijkheid in die nieuwe instelling overleg met elkaar plegen. Bovendien heeft Vlaanderen zich altijd verzet tegen de uitbreiding van de ‘Brusselse olievlek’. Vanuit die optiek was Vlaanderen eisende partij voor de splitsing van Brussel-Halle-Vilvoorde om tot een duidelijke afbakening te komen tussen het tweetalige gebied Brussel en het eentalige Vlaanderen. Met het oprichten van de Hoofdstedelijke Gemeenschap van Brussel wordt, zij het voorlopig tamelijk embryonaal, voor het eerst vorm gegeven aan het uitsmeren van de ‘Brusselse olievlek’ over heel de provincie Vlaams-Brabant en wordt op die wijze de (op zich al onbevredigende) splitsing van de kieskring Brussel-Halle-Vilvoorde in zekere zin voor een stuk ongedaan gemaakt.

Het mag daarmee duidelijk zijn dat de oprichting van de Hoofdstedelijke Gemeenschap van Brussel vooral een (voor Vlaanderen nadelige) politieke betekenis heeft en niet of nau-

welijks is ingegeven door een praktische noodzaak. Het is immers zo dat er nu al verschillende overlegstructuren en overlegkanalen bestaan waarin Brussel en Vlaanderen kunnen overleggen over concrete dossiers die voor hen van belang zijn. De praktische meerwaarde van die overlegstructuur werd dan ook nergens aangetoond.

Ten slotte mag niet worden vergeten dat de Hoofdstedelijke Gemeenschap van Brussel bij bijzondere wet wordt opgericht. Dat betekent dat Vlaanderen op dit vlak zijn democratische meerderheid andermaal opgeeft en dat die instelling enkel nog kan worden afgeschaft wanneer daar in de Franse taalgroep een meerderheid voor te vinden is.

Daarom roepen we de Vlaamse Regering op om het in de bijzondere wet vastgelegde samenwerkingsakkoord niet goed te keuren.

Joris VAN HAUTHEM

Wim VAN DIJCK

Marijke DILLEN

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

Het Vlaams Parlement,

- gelet op:
 - 1° de vijf Vlaamse resoluties van 1999, inzonderheid de resolutie betreffende Brussel in de volgende staatshervorming (*Parl. St.* VI.Parl. 1998-99, nr. 1341/1);
 - 2° de Octopusnota van 1 februari 2008;
 - 3° de Vlaamse regeringsverklaring van 13 juli 2009 (*Parl. St.* VI.Parl. 2009, nr. 31/1);
- overwegende dat de Vlaamse Regering hierin:
 - 1° uitgaat van de tweeledigheid van het federale staatsbestel op basis van een Vlaamse en een Waalse deelstaat, met een specifiek statuut voor Brussel;
 - 2° respect vraagt voor de territoriale integriteit van Vlaanderen en het principe van de niet-inmenging;
 - 3° als principe vooropstelt dat slechts één overheid bevoegd kan zijn op elk territorium, met uitsluiting van elke andere overheid;
 - 4° respect vraagt voor het Nederlandstalige karakter van de rand rond Brussel;
 - 5° elke uitbreiding van Brussel, de iure of de facto, categoriek van de hand wijst;
 - 6° zich engageert om de in de wetgeving opgenomen instrumenten te hanteren wanneer andere overheden op een of meer van haar bevoegdheidsdomeinen ageren;
- overwegende dat met deze bijzondere wet:
 - 1° er een Hoofdstedelijke Gemeenschap van Brussel wordt opgericht, waarvan het werkingsgebied de grondwettelijke indeling van dit land in gewesten en gemeenschappen en het daarmee samenhangende territorialiteitsbeginsel doorbreekt, en wel in essentie ten nadele van de Vlaamse deelstaat;
 - 2° de Brusselse Regering en de Waalse Regering eenzijdig inspraak krijgen in het gewestelijke beleid in Vlaams-Brabant, inzonderheid wat mobiliteit betreft, maar dat dit omgekeerd niet of nauwelijks het geval is;
 - 3° de exclusieve en autonome bevoegdheid van het Vlaamse Gewest op dit vlak wordt doorbroken en aangetast;
 - 4° de nieuw op te richten instelling haaks staat op de visie van Vlaanderen op de rol van Brussel in het Belgische institutionele bestel, onder meer door het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest de rol van een volwaardig gewest naast de twee andere gewesten toe te kennen;
 - 5° minstens gedeeltelijk wordt ingegaan tegen de politieke wil van de Vlaamse Regering en het Vlaams Parlement, wat hun visie op Brussel betreft;
 - 6° er een kader wordt gecreëerd waarmee de ‘Brusselse olievlek’ nu en in de toekomst over heel Vlaams-Brabant kan worden uitgesmeerd, waardoor de op zich al onbevredigende splitsing van Brussel-Halle-Vilvoorde in zekere zin voor een stuk ongedaan wordt gemaakt;
 - 7° die voor Vlaanderen nadelige regeling wordt gebetonneerd in een bijzondere wet;
- overwegende dat er reeds verschillende overlegstructuren en -kanalen bestaan waardoor nu al overleg kan plaatsvinden tussen Vlaanderen en Brussel over concrete dossiers die voor hen van belang zijn, zodat er absoluut geen noodzaak is om een extra specifiek overlegorgaan in het leven te roepen en dat daarmee wordt aangetoond dat de oprichting van de Hoofdstedelijke Gemeenschap van Brussel uitsluitend een (voor Vlaanderen nadelig) politieke betekenis heeft;

- verwierpt het concept van de Brusselse Hoofdstedelijke Gemeenschap;
- vraagt de Vlaamse Regering geen samenwerkingsakkoord te onderhandelen met betrekking tot deze materie.

Joris VAN HAUTHEM

Wim VAN DIJCK

Marijke DILLEN